

Strategi för samverkan 2024–2026

inom hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) i Uppsala län

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bättre förutsättningar för samverkan.....	3
Stärkt samverkanskultur	3
HSVO:s organisation och systemledning.....	4
Inriktning strategi 2024-2026.....	6
Målbild.....	6
Fokusområden.....	7
A. Förebyggande och hälsofrämjande	7
B. Nära vård.....	8
C. Kompetensförsörjning	8
D. Krishantering och beredskap	8
Uppföljning.....	8
<i>Figur 1 Samverkanskulturens beståndsdelar</i>	4
<i>Figur 2 Tre olika sätt att beskriva organisering</i>	5
<i>Figur 3 Systemledning HSVO</i>	5
<i>Figur 4 Styrning och organisation i samverkan</i>	6

Inledning

I Uppsala län har kommunerna och regionen en gemensam samordning och ledning av hälsosystemets områden inom samverkansorganisationen hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO).

I Strategin för samverkan inom hälsa, stöd, vård och omsorg 2024–2026 tydliggörs förutsättningarna för arbetet att möta behoven inom hälsosystemet. Invånarantalet ökar i Uppsala län samtidigt som medelåldern stiger, vilket påverkar invånarnas behov, beteenden och förväntningar. Dessa förändringar skapar nya förutsättningar och krav på hälsosystemets områden. Samtidigt går den tekniska utvecklingen snabbt och nya vetenskapliga rön och olika kriser påverkar hälsosystemets förutsättningar.

När många aktörer bidrar till helheten är det viktigt att gemensamt kunna hantera förändringar och driva utveckling utifrån olika behov. Individer som möter hälso- och sjukvård, socialtjänst, tandvård, förskola och skola har ofta behov som förutsätter gemensam förståelse och samverkan mellan olika verksamheter. Samtidigt ska mer övergripande utmaningar på samhällsnivå tas i beaktande. För att lyckas är det viktigt med en samlad riktning och gemensamt agerande från huvudmännen. Det behövs ett övergripande system som kan agera säkert och snabbt på förändringar. Det blev tydligt under coronapandemin, då det krävdes nya arbetssätt och snabb omställning. I Uppsala län har samverkan och samordning av hälsosystemet skett inom samverkansstrukturen HSVO.

Strategin är treårig och tas fram i samarbete mellan Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län. I strategin fastställs mål och fokusområden för den gemensamma utvecklingen och planeringen av arbetet med hälsa, stöd, vård och omsorg i länet. Fokusområden och delmål ger inriktning och stöd till arbetet inom samverkansorganisationen HSVO och hos huvudmännen i länet. På lokal nivå tar respektive kommun och regionen fram samverkansplaner med aktiviteter. För att möta utmaningar och ändrade förutsättningar över tid krävs anpassning av planering och genomförande på vägen till måluppfyllelse. Strategin är ett steg på vägen.

Bättre förutsättningar för samverkan

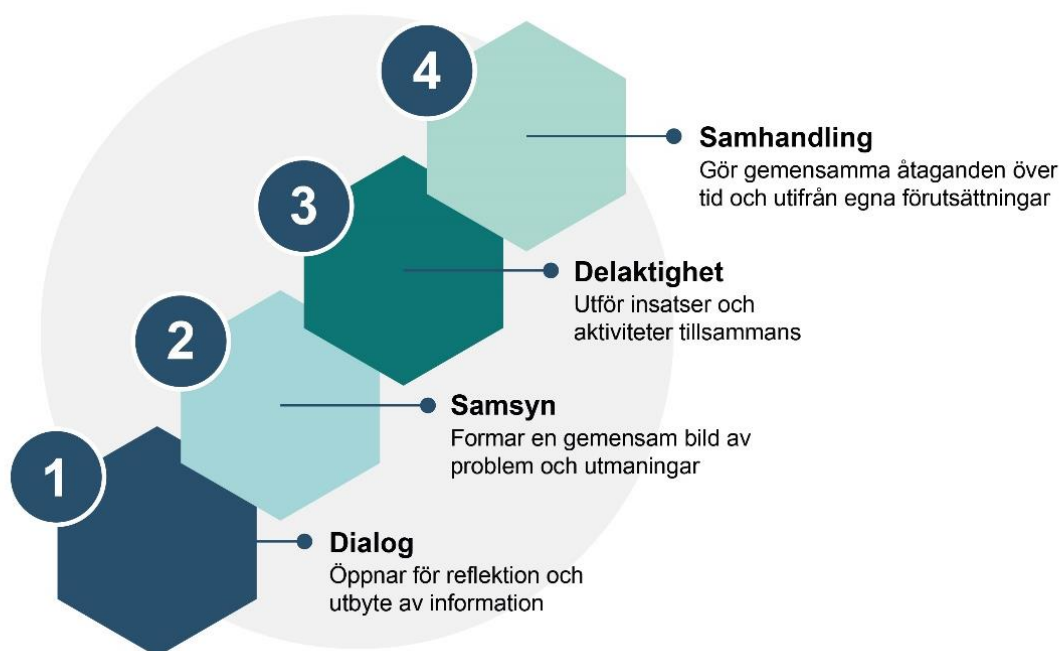
Syftet med strategin är att stärka och säkerställa en väl fungerande samverkan inom hälsosystemet i Uppsala län för att möta individernas behov av hälsa, stöd, vård och omsorg. Strategin ska

- stärka det gemensamma ansvarstagandet för en god samverkanskultur
- öka kunskapen om HSVO:s organisation och systemledning
- ge inriktning och styra framtagande av planer.

Stärkt samverkanskultur

Utvecklingen av samverkan är ett långsiktigt arbete. Samverkan är både ett förhållningssätt och ett arbetssätt med fokus på system och gemensamma lösningar. När flera aktörer har en gemensam förståelse av dessa förutsättningar och drar åt samma håll så kan en samverkanskultur etableras. Några centrala beståndsdelar som kännetecknar en väl fungerande samverkanskultur är dialog, samsyn, delaktighet och samhandling (se figur 1).

Figur 1 Samverkanskulturens beståndsdelar

I figuren framgår de beståndsdelar som utgör grunden för en väl fungerande samverkanskultur. Trappan utgör processteg där alla steg var för sig bidrar till en väl fungerande samverkanskultur. Under respektive trappsteg framgår vad aktörerna ska leverera för varje processteg.

För att utveckla och upprätthålla en samverkanskultur krävs tillitsfulla relationer och gemensamt agerande där var och en utgår från sin del i helheten. Det är viktigt att förstå de gränsöverskridande behoven och agera därefter. Huvudmännens ledning och styrning måste bidra till att de gemensamma målen kan omsättas till beteenden och beslut. Ledningen och styrningen behöver därför utgå från ett gemensamt förhållningssätt där följande åtaganden vägleder oss i arbetet. Region Uppsala och kommunerna ska

- bibehålla och vidareutveckla ett tillitsfullt samarbete kring individer och gemensamma målgrupper
- ta ansvar för egna uppdrag och samtidigt underlätta stegen före och efter för att skapa sammanhållna processer
- tillse att erforderliga resurser och kompetenser finns inom respektive ansvarsområde
- ge medarbetare och verksamheter de förutsättningar som krävs för att kunna arbeta i strategins anda.

HSVO:s organisation och systemledning

Region Uppsala och länets kommuner behöver ge verksamheter och medarbetare de förutsättningar som krävs för att kunna arbeta enligt strategin. Samverkan är både ett förhållningssätt och ett arbetssätt med fokus på system och gemensamma lösningar. Utveckling av arbetssätt, processer och system behöver utgå från individens behov och önskad effekt på hälsosystemet som helhet, inte utifrån enheter och gränser. Linjeorganisationer och processer kan därför ses som en del i ett sammanhang, ett system, där det som ska uppnås ofta är något större än vad respektive verksamhet och huvudman råder över.

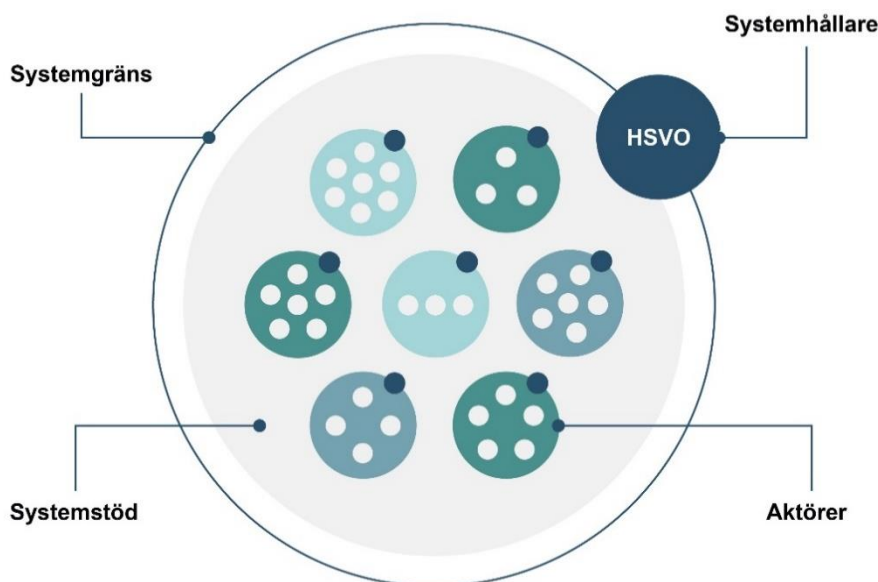
Figur 2 Tre olika sätt att beskriva organisering

I figuren redovisas tre olika perspektiv på organisering. Till vänster en traditionell linjeorganisation, i mitten en processorienterad organisation och till höger organisering inom komplexa system med många olika aktörer. I systemmodellen illustrerar den fyllda blå cirkeln den funktion som leder systemet och är systemhållare. De olika modellerna är inte ömsesidigt uteslutande utan ingår ofta som olika beståndsdelar i ett komplext system.

Samverkan inom HSVO bygger på en systemsyn där styrning och organisering utgår från att olika aktörer och organisationsformer måste samverka för att uppnå målen. Utmaningarna som ska hanteras kräver att alla berörda aktörer inom hälsosystemet drar åt samma håll. Det behöver också finnas en medvetenhet om att förändring av en verksamhet med stor sannolikhet påverkar många andra delar av hälsosystemet. Den helhetssynen behöver alla aktörer tillämpa. Då kan en systemsyn utvecklas där HSVO, samråd och tjänsteledningar, är systemhållare med uppdrag att leda och utveckla samverkan.

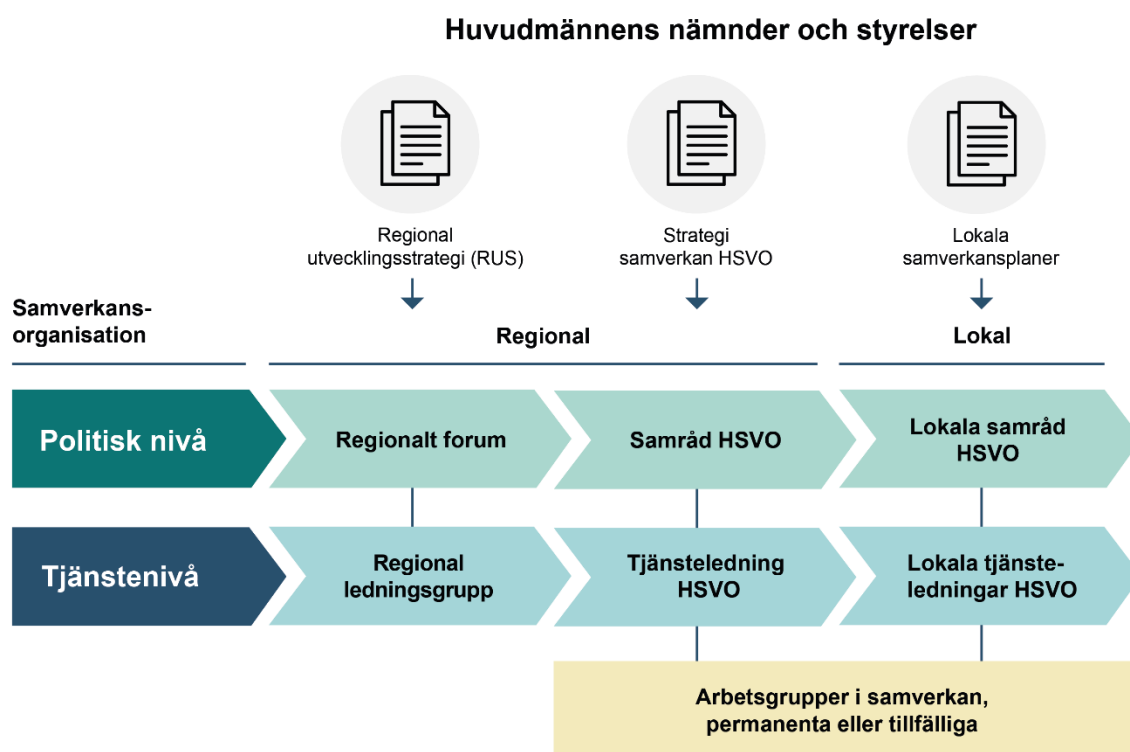
Figur 3 Systemledning HSVO

I figuren speglas HSVO:s roll som systemhållare som ska driva den samlade inriktningen tillsammans med olika aktörer och ge goda förutsättningar för att hälsosystemet som helhet ska vara effektivt och utvecklas. I systemet ingår systemstöd i form av olika styrdokument, verksamhetsstöd och en samverkanstruktur för beredning och implementering.

Som ryggrad i HSVO-systemet finns en samverkanstruktur som omfattar mötesforum samt funktioner och kompetens som stödjer genomförande och en samlad målinriktning. I figur 4 nedan framgår styrningen och organisationen av samverkanstrukturen i Uppsala län.

Figur 4 Styrning och organisation i samverkan

I figuren framgår att Uppsala läns samverkansstruktur styrs genom styrdokument som beslutas av nämnd eller styrelse hos respektive huvudman. Samverkansstrukturen har en regional och en lokal nivå, såväl som en politisk och tjänstepersonsnivå. Som stöd för beredning och implementering finns även ett antal permanenta och tillfälliga arbetsgrupper.

Inriktning strategi 2024–2026

Målbilden är långsiktig, strategisk och inte exakt mätbar. Den innebär ett förändrat förhållningssätt, där det ska ske förflyttningar i sättet att arbeta och samverka. Fokusområden och delmål ger inriktning och ska fungera som stöd för den gemensamma utvecklingen och planeringen inom HSVO och hos huvudmännen i länet.

Målbild

Målet är ett hälsofrämjande samhälle där individernas livskvalitet står i centrum och där delaktighet, tillgänglighet, jämlikhet och trygghet präglar hälsosystemet i Uppsala län.

Alla medarbetare:

- utgår från ett personcentrerat förhållningssätt
- samordnar insatser i ett sömlöst hälsosystem
- arbetar proaktivt med insatser som är förebyggande och hälsofrämjande
- tar del av och tillämpar kunskapsstöd för att erbjuda insatser baserade på forskning och evidens, beprövad erfarenhet eller bästa tillgängliga kunskap.

Fokusområden

Följande fokusområden och delmål utgör underlag för de samverkansplaner med aktivitetslistor som tas fram på lokal nivå i samverkan mellan respektive kommun och Region Uppsala.

Fokusområden	Delmål
A Förebyggande och hälsofrämjande	A1. Hälsosystemet stödjer och möjliggör hälsosamma val och en jämlik hälsa. A2. Socialt hållbara insatser stärker arbetet med att förebygga psykisk ohälsa och suicid.
B Nära vård	B1. Vården är personcentrerad, samordnad och tillgänglig. B2. Effektiva processer och flöden skapar värde för individen.
C Kompetensförsörjning	C1. Kompetensförsörjningen präglas av väl fungerande samverkan mellan huvudmännen samt med lärosäten och andra utbildningsaktörer.
D Krishantering och beredskap	D1. Samverkan har tydliggjorts och utvecklats för att hantera kris- och beredskapsfrågor i planering och styrning

A. Förebyggande och hälsofrämjande

A1 Hälsosystemet stödjer och möjliggör hälsosamma val och en jämlik hälsa

Inriktning

Hälsan påverkas av egna val och levnadssätt likväl som av de arenor i samhället där människor lever sina liv, som exempelvis familjen, förskolan, skolan, arbetet och olika fritidsaktiviteter. Både breda och riktade hälsofrämjande insatser ska förstärka individernas egna resurser och stödja hälsosamma val. Samtidigt behöver arbetet för att säkra ett hälsofrämjande samhälle ske inom en rad samhällsarenor.

A2 Socialt hållbara insatser stärker arbetet med att förebygga psykisk ohälsa och suicid

Inriktning

Länets kommuner och Region Uppsala ska bidra till ett socialt hållbart samhälle som är jämställt och där människor kan leva ett gott liv med god hälsa. Det är ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och samhällets institutioner. System och styrdokument ska utgå från ett förebyggande förhållningssätt som bidrar till invånarnas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande.

B. Nära vård

B1 Vården är personcentrerad, samordnad och tillgänglig

Inriktning

Den regionala och kommunala primärvården ska vara navet i hälsosystemet och samspela effektivt med annan hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst. Vårdstrukturen ska klara att möta individers behov och ökade förväntningar på tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet. Tillgängligheten ska öka genom utvecklat samarbete, digitala verktyg och invånartjänster som ger patient, brukare och närstående goda förutsättningar att vara medskapare i vården och omsorgen.

B2 Effektiva processer och flöden skapar värde för individen

Inriktning

För att ge bästa möjliga värde för individen och för hälsosystemet i stort behöver resurser inom hälsa, stöd, vård och omsorg användas på bästa sätt. Med tillförlitliga processer, riktlinjer och rutiner kan förutsättningar skapas så att alla medarbetare kan arbeta säkert och effektivt.

C. Kompetensförsörjning

C1 Kompetensförsörjningen präglas av väl fungerande samverkan mellan huvudmännen samt med lärosäten och andra utbildningsaktörer

Inriktning

Framtida kompetensförsörjning behöver säkras genom att bättre möta behov från olika verksamheter, målgrupper och yrkeskategorier. Det kräver fortsatt och utökad samverkan mellan huvudmän samt med lärosäten och andra utbildningsaktörer. Stärkta förutsättningar för att arbeta kunskapsbaserat och ändamålsenligt lägger grunden till kompetensförsörjningen. Rätt använd kompetens är en väg till att möta välfärdens rekryteringsutmaning.

D. Krishantering och beredskap

D1 Samverkan har tydliggjorts och utvecklats för att hantera kris- och beredskapsfrågor i planering och styrning

Inriktning

Hälsosystemet ska ha förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga samhällsstörningar. Samordning och utveckling krävs för att ha en beredskap som klarar behov och uppdrag som kan uppstå i samhället vid allvarliga olyckor, hälsohot och krig. Kapacitet att omhänderta hälsosystemets behov behöver säkerställas. Det förutsätter att alla länets aktörer inom hälsosystemet inkluderas och gemensamt utgör resurser i utvecklingen av krisberedskapen och det civila försvaret.

Uppföljning

Strategins mål och fokusområden ligger till grund för samverkansplanerna och genomförande av aktiviteter på lokal nivå. De lokala tjänsteledningarna genomför årliga uppföljningar av samverkansplanerna för åiterrapportering till de lokala samråden samt till den regionala tjänsteledningen (TL HSVO). Därefter gör TL HSVO en samlad regional uppföljning en gång per år av genomförda och pågående aktiviteter samt utvecklingen av arbetet inom HSVO. Åiterrapportering sker till det regionala samrådet HSVO.